



Molière - Lakomec

Úvod

Jméno: Molière, vlastním jménem Jean-Baptiste Poquelin (1622 - 1673)

Národnost: Francie

Život autora

Molière, **vlastním jménem Jean-Baptiste Poquelin**, se narodil v roce 1622 v Paříži do měšťanské rodiny. I přes očekávání, že převzme rodinný podnik se nakonec rozhodl pro uměleckou kariéru. V roce 1643 pomohl založit **divadelní kočovný soubor "L'Illustre Théâtre"**, se kterým cestoval po Francii. Po letech strádání se jeho talent prosadil a stal se oblíbeným dramatikem **Ludvíka XIV.**, což mu zajistilo **úspěch a postavení na královském dvoře**. Molière výrazně **ovlivnil evropské divadlo svými satirami**, které na tu dobu velmi odvážně **kritizovaly lidské pokrytectví, šlechtu nebo i církev**. Je dodnes považován za **zakladatele moderní francouzské komedie**.

Autorova tvorba

Molière je známý především jako **mistr komedie**, zaměřoval se na odlehčené lidové hry, ve kterých dokázal **spojit humor s ostrou kritikou lidských slabostí a společenských neřestí**. Nejčastěji zpracovával témata jako pokrytectví, mravnost, přetvářka a chamtivost. Jeho díla jsou charakteristická využitím satiry, ironie a brilantně vystavěných dialogů. Jeho tvorba byla **nadčasová a ovlivnila nejen francouzské, ale i světové divadlo, a dodnes je považována za vrchol komediálního žánru**.

Další autorova díla: **Tartuffe** - komedie, **Zdravý nemocný** - komedie, **Zamilovaný doktor** - fraška

Literárně historický kontext

Období: Literatura 17. století - klasicismus a osvícenství

Klasicismus vychází z antiky, vyznačuje se **důrazem na řád a dodržování dramatických pravidel**, jako je jednotu času, místa a děje. V této době se rozvíjí také **osvícenství, které dbá hlavně na vědu a rozum člověka**. Vzniká dílo **Encyklopedie**, ve kterém řada autorů shromažďovala své znalosti a vědecké poznatky z různých odvětví. **Molière byl významným představitelem klasicistní komedie**.

Autorovi současníci a jejich stěžejní díla

Autoři mimo Encyklopedii

Jean Racine [Francie]

- Faidra - tragédie

Piere Corneille [Francie]

- Le Cid - tragikomedie

Encyklopedisté

- Encyklopedie aneb Racionální slovník věd, umění a řemesel

Denis Diderot [Francie]

Voltaire [Francie]

Jean-Jacqueck Rousseau [Francie]

Charles Louis Montesquieu [Francie]

**Druh:** Drama**Žánr:** Komedie**Forma:** Próza

Téma

Jak peníze deformují charakter, ničí vztahy a citové vazby. Kritika společnosti - povýšené a bezohledné chování vyšších vrstev.

Motivy

Láska, touha po penězích, nenávist, lakomství

Časoprostor

Rok 1670 - děj se odehrává během 24 hodin. Paříž, Harpagonův dům.

Kompozice

- **Chronologický postup**
- Pět dějství (expozice, kolize, krize, peripetie, katastrofa)
- Dílo je psáno jako scénář

Jazyková vrstva

Jazykové prostředky

- Spisovný jazyk
- Cizí výrazy
- Vulgarismy
- Humor, ironie, nadsázka

Vypravěč

- Nezúčastněný

Vyprávěcí způsob

- Er forma

Typy promluv

- Monology a vnitřní monology
- Dialogy postav

Adaptace

Stejnomený film - hlavní role Luis de Funes (1980)



Hlavní postavy

Harpagon - Otec Kleanta a Elišky a nápadník Mariany

Kleant - Harpagonův syn, snoubenec Mariany

Eliška - Harpagonova dcera, Valérova snoubenka

Anselm - Otec Valéra a Mariany

Valér - Anselmův syn a Eliščin nápadník

Mariana - Anselmova dcera, Kleantova milá, do níž je zamilovaný Harpagon

Frosina - Dohazovačka

Mistr Šimon - Harpagonův pomocník

Mistr Jakub - Harpagonův kuchař a kočí

Štika - Kleantův sluha

Klaudie - Harpagonova služka

Bumbal - Harpagonův lokaj

Treska - Harpagonův lokaj

Tipy na závěr

Zde najdeš eknihu Lakomec zdarma ke stažení:

<https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/66/08/78/lakomec.pdf>

Zajímal by tě videorozbor této knihy a autora?

Rozbory, které připravil projekt **Knihy trochu jinak** najdeš zde:

Rozbor: https://www.youtube.com/watch?v=DQ6YJ03wWF0&ab_channel=Knihytrhochujinak

Děj: https://www.youtube.com/watch?v=dg4TkQ8Nlbs&ab_channel=Knihytrhochujinak

Vzorový text k procvičení rozboru uměleckého textu, který připravil projekt Nový Amos najdeš zde:

<https://www.statnimatorita-cestina.cz/lakomec>



Děj

První dějství

Děj se odehrává ve druhé polovině sedmnáctého století ve Francii. Hlavní postavou je bohatý, ale lakomý Harpagon, který omezuje své děti Kleanta a Elišku a využívá je pro svůj osobní prospěch. Kleant se zamiluje do Mariany, dcery bohatého muže. Vzápětí ale zjistí, že na ni myslí i jeho otec Harpagon, protože by za ni dostal slušné věno. Harpagon mezitím domluví své dceři Elišce svatbu se starým šlechticem Anselmem. Eliška s tím nesouhlasí, protože tajně miluje Valéra, který jde zrovna kolem. Harpagon na něj zavolá a požádá ho, aby je rozsoudil, netuší ovšem, že je to Eliščin nápadník. Valér se tedy snaží Harpagonovi svatbu s Anselmem rozmluvit. Harpagon ale myslí jen na peníze a záleží mu hlavně na tom, že si ji Anselm vezme i bez věna.

Druhé dějství

Kleant si potřebuje půjčit peníze, má sice bohatého otce, ale ví, že je moc lakomý na to, aby mu nějaké peníze dal. Kleantův sluha Štika mu proto pomůže zařídit půjčku od lichváře za velmi vysoký úrok. Kleant ale brzy zjistí, že ten tajemný lichvář je ve skutečnosti jeho otec Harpagon. Když se to Harpagon dozví, tak Valérovi vynadá a řeší jen to, že si musí příště dávat větší pozor na to, komu peníze půjčuje.

Třetí dějství

Harpagon pořádá večeři, kde se seznamuje s Marianou, kterou si chystá vzít. Mariana je ale celou dobu skleslá, protože si ho vzít nechce. Kleant se také jde přivítat s Marianou, oba k sobě chovají lásku a nedokáží si představit, že on bude jejím nevlastním synem a ona jeho macechou.

Čtvrté dějství

Kleant, Eliška, Mariana a Frosina si povídají. Eliška prozradí, že jí bratr svěřil, že má Marianu opravdu rád. Kleant (její nápadník, syn Harpagona) řekne, že záleží pouze na Marianě, jak se rozhodne. Všichni doufají, že Marianina matka bude rozumná, aby dala přednost Kleantovi, a vymýšlejí, co udělají s Harpagonem, který se Mariany nebude chtít vzdát.

Harpagon si všimne, jak Kleant Marianě líbá ruku, a už tuší, že to bude problém. Začne vyzvídat a zjistí, že se Kleant do Mariany jednou na procházce zamiloval. Harpagon je ale rozhodný a řekne, že Kleantovi Marianu nenechá.

Štika později přibíhá ze zahrady s kasičkou plnou peněz a nese ji Kleantovi, který zjišťuje, že tu kasičku ukradl jeho otcí Harpagonovi. Když Harpagon zjistí, že se mu ztratily peníze, tak začne šilet a všechny obviňovat.

Páté dějství

Harpagon se baví s komisařem. Říká, že když ty peníze policie nenajde, tak podá stížnost i na ně. Harpagon a komisař vyslyšejí Jakuba, který se krádež snaží hodit na nevinného Valéra. Harpagon žádá Valéra, aby se přiznal, že ukradl jeho skříňku. Valér ale o kasičce nic neví a myslí si, že se Harpagon dozvěděl, že se včera tajně zasnoubil s jeho dcerou. Každý mluví o něčem jiném a po chvíli vyjde na povrch, o čem Valér celou dobu mluví. Harpagon to ale špatně pochopí a myslí si, že mu ukradl kasičku a ještě se zasnoubil s jeho dcerou.

Anselm se ptá Harpagona, proč se tak rozčiluje. Ten mu řekne, že mu Valér ukradl deset tisíc a ještě se zasnoubil s jeho dcerou a že tím podrazil i jeho (Anselm si podle dohody měl vzít Elišku). Anselm říká, že si ji ale nevezme, když ona nebude chtít. Valér se snaží sňatek s Eliškou obhájit a začne vyprávět o tom, že pochází ze šlechtického rodu.

Poté, co si Anselm Valéra vyslechne, tak si uvědomí, že je ve skutečnosti ztracený otec Valéra a Mariany. Harpagona ale nově objevené rodinné spojení moc nezajímá a stále řeší jen to, že mu někdo ukradl peníze.

Harpagon se nakonec nechá přemluvit, aby schválil sňatky svých dětí a vzdal se Mariany pod podmínkou, že Anselm zaplatí všechny výdaje za svatby. Kleant si vezme Marianu a Valér Elišku. Anselm se nakonec shledává se svou rodinou, která si myslela, že zemřel (Mariana, Valér a jejich matka).